(1)

स्यात
आध्या[illegible]तरीसवा ॥३८॥

॥श्री॥ ३८

॥रा॥ [illegible] आध्याय॥२७॥

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai." " Joint project of the

॥श्री अयोध्यानाथाय नमः॥ जयजय राघवा करुणाकरा आवनीज्याकुळभुष
णा मनोहरा रावणांतु तपाळणां समरधीरा पुत्रपौत्रहीतप्रीया १ प्रतापसु
र्या वंशाभिवर्धना जनकज्यामात कुळ [illegible] नंदना सकळ वृंदारक बंधमोच
ना आनंदसदना आपुल्या २ कौशल्या हृदयारविंद भ्रमरा भरथ नयनपद्म
दीनकरा सुमित्रासुत प्राणाधारा [illegible] उदारा आयोध्याप्रभु ३ ब्रह्मानंदार
घुनंदना वदविंपुढें ग्रंथरचना [illegible] मोहना तुंचीबोलें यथार्थ
४ पंडितीं ऐकावें सावधान [illegible] राजाधीराज रघुनंदन
राज्यासनीं बैसला ५ येकादशसहस्र वरुषें नीर्विघ्नराज्य केलें पुरुषें आ
योध्येचें केलें संतोषें वीश्वसकळ कोंदलें ६ वीदेहराजनंदीनी जगन्माता श
[illegible] ते आयोध्यापति [illegible] पहील्यानें ७ [illegible] १

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

2A

ख्या मासभरतां ज्ञाला वोंटी भरूनी कायेकरी रघुनंदन तो सोहळा वर्णीतां उ
णी नागे वदन शेषाचें ८ वसंतकाळीं क्रीडावी पीनांत राघव प्रवेशला सीते
सहीत अत्यंत वन शोभीवंत नंदनवनाहुनी आगळें ९ दशरस दाफळ आं
बेरिस घन म्हणजी नदिसे चीसूर्य किरण तेथें सीतेची आंगोळी धरुया राजी
वनयन विचरतसे १० नाना [illegible] राजआंत सिते सीदाये रत्नीभुवन
पत्ति येकांत देखोनि सिते प्रति [illegible] पर [illegible] प्रीती राघव ११ म्हणे सकुमार ज
नकू बाळे रुज हो ताति कायडोह [illegible] नांत भाव देते वेळे माग सितेंसर्व
पुरवीन १२ मग ईसीत हांस्य करत ज्यान किदेत प्रति वचन म्हणे आवडे
येक रघुनंदन न लगे आन पदार्थ १३ राजी वाक्ष म्हणे लाजसां डोनि डोहळे का
ये ते सांग मुळींहुनि जे म्हणसील ते येक्षणीं पुरवीन जाणा राजस १४ जन

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

कुज्याबोलेयाउपरी म्हणे जन्हुकुमारीचे तीरीं पवित्र ऋषिपत्न्यांमाझारी पं
चरात्री असावें १५ घालोनियां तृणासन करावें मुनींपरी शयन कंदमुळें भक्षु
न शुचीर्भुत असावें १६ मनांत रघोत्तम आपण तुम्हीं नन्यां करीं नपुर्ण आ
सुणीन धायेचीसन आवडे उकान नइयेतं १७ पुढील भविष्यार्थ जाणोन आव
घ्य ह्मणे रघुनंदन पुर्वींही वनवास भोगीला संपुर्ण म्हां दारुण सकुमारे १८ या
परीयेकदां रघुविर पुरीरक्षक नग[illegible] सीये कांतिं सर्वेश्वर पुसता जाल्हा
गुप्त भावें १९ तुम्हीं नगरी हींउता निरंतर आचरीता जन वार्ता समग्र तीतें
सांगावें सविस्तर लोक काय म्हणति आम्हां २० वंदीती क्रीं निंदीती येराक्रिचां
आपेचा स्तुपीति आभये आसे तुम्हां प्रति सांगानी श्रीतिकायेतें २१ हेर म्हण
ति नगरांत राघवा सर्वही तुझे भक्त सकळ लोक गुण्यवंत येचा वर्णीतिस

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

3A

वेदा ॥ २२ ॥ परी रजक आणी दुर्जन तेणें स्वस्त्रीस केलें ताडन त्याची गे स्त्री रुसोन
पीत्रसदनां प्रति गेली ॥ २३ ॥ माहेरी होती बहु दिन मग पीतियानें हातिं धरून ज्या
मातग्रहाप्रति नेऊन घालीता जाला ते वेळी ॥ २४ ॥ तव तो रजक क्रोधायमान श्व
शुरा प्रति बोले वचन ह्मणे इसी माझें सदन प्रवेशों नेदि सर्वथा ॥ २५ ॥ मी तो राम
नव्हे निर्धारी रावणें नेली सात्वी चौतुरी मास होती असुराघरीं ते कांता
घरी आणीली ॥ २६ ॥ आह्मी रजक [illegible] व्यवहार जगावेगळा काढवार आमु
चेथा तिंत निर्धारि वीपरीत ऐसें मानसा [illegible] हें अनुचीत केलें रघुनाथें मारुती
नांदवित से ती तें तैसीचे परणीन ह्मणे दें वदन इचें न पाहावी ॥ २७ ॥ ऐसा तो चांडा
ळ रजक बोलीला तो राघवें नीच ळक ऐसें ऐकु तां रघुनायक परम संतप्त जाहा
ला ॥ २८ ॥ पाचारूनि लक्ष्मणा सांगे सकळ वर्तमान ह्मणे राजकें निंदीलें मजला

(५)

गुरा ज्यानकि त्यागीनसुमित्रा ३० दशमुखवास्आरोनीसहकुळी सुवेळेसआली
जनकबाळी विधिपुरंधरचंद्रमौळी देवमंडळीसर्वहोति ३१ सकळांदेखतां तेवेळे
ज्यानकिनें दिव्यदीधलें आसुर्वीर जनकात्मजा बोले मजसोसवेनांसर्वथा ३२
संसार नयेतत्वता योगीयाकि जैसी ममता तैसी त्यागीसागीनसिता सुमित्रासुता
सत्यहें ३३ तनुत्यागी जैसा प्राण कीं पतित्यागी रणशूरमरण कीसंसारचक्रसतयो
धन त्यागी जैसा साधु ३४ कीं हिंसक हिंसा सांडितो कीं मौन्य त्यागी वाच्वाळता
कीं सत्पुरुषें मनांतुन परनिंदा त्यागी जैसा ३५ श्रोत्री त्यागी दुराभिमान सत्व
र तैसीसिता त्यागीन सत्वर त्यावरि सुमित्राकुमर कायेबोलताजाहाला ३६
पाषांडिस्त्रीं दुर्मति सदानीरिति वेदश्रुति परिपंडित काये त्यागीति जनक
ज्यापति सांगहें ३७ मुक्तासनी दिवायस परि त्यागीति कथ्येराजहंस दर्दुरनी ३

५४

दीती प्रगास परीतोक्रमल्लवीस्याधीनां ॥ नींदकूनी दीतिसंतांस परीवीखेवि
कुजीतिरात्रदिवस तक्कूरनींदीति ईंउस परीवक्रोरस्यासीवीटेनां ॥ याका
रवोंननकूयामाता सहसानस्या गाविजनकूउहीता त्यारूनकाची तरवता
जीह्वहूनआपलां छेदीन ॥ श्रीराम अणेतरी बिभीषण लोकूनीदीतिरात्रदिवस स
वादीतंहिलेंरजकास आंगीं दोष अणोनीयां ॥ आतां सुमित्रादेवीसाव सी
ताराकावीनेउन नाहीतरी आपुले राज्य त्यागीन असतांनी श्रवयें ॥ ऐसें बो
लतांनी वाणि तत्काळ उठीला तो लक्ष्मण तुळसी मोहर्तिसदन ज्यानकि
वेप्रवेशला ॥ परमधिवल्ले होउन जगन्माते चे वंदीले चरण ह्मणे पा
हाव याताप सापत्य आज्ञां दिधली रघोत्तमें ॥ ऐसें ऐकतां चीत्र वर्णी
हर्षली वीजयेसाहत नंदीनी ह्मणे डाहले उर वीनये ह्मणवी मागें मज बोलीले

A Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

७४ मावक्रगावधात्यावरवनां तुम्हांसपाठविलेंलक्षुमवां तरीपंचरात्री क्र
मोनिजावां सत्वरीयेउं माघारी ७५ ऐसेंसौमित्रें ऐकूनतांश्रवणी आश्रुसा
विनयनी तुनि मनींक्षणे आस्तांपरतोनि येतवेळां मागुता ७६ आसोज्यानति
हार्षयुक्त वस्त्राभरणेंवस्तवदूंत सौभाग्य द्रव्यांसवेंघेत ऋषिआंगणांउ
जावया ७७ मंगळभगींवैसो [illegible] ता रथीबैसलीसुखानळगतां वसु
मधाधुरसीतत्वता बैसतां [illegible] ७८ बोपहांसवार्त्तानकळतांतेथं
ज्यावहविति [illegible] आपीलांरथ तेंआयशकुनतत्वांबदूंत जगन्मातेसीलापाव
लें ७९ आडवेमाहांउरगधांवति पतिवियोगेंपींगळेवदति वायसवामभागी
जाति शोकसांगति आत्यंत ८० ऐसाआपशकुनदेखतां मनींदचकलीजनक
उहिता देखाप्रतिउसेतत्वता कांन्हें विपरीत कैविंहोति ८१ तवंतोमुधरआ

वत्तार सहूसानदेप्रत्योत्तर नयनींवाहत्तसेनीर कंठसद्गदजाहाला ६३ त्री
ताह्मणोबंधुसमवेत सुस्वरूप आसेजनकन्यामात त्यान्वेंआश्रम उद्वसम
स्त तंमजवीपडेध्यां ६४ मगम्हणेदेवरासुमति वीलोकुनीवनआवीभागीर
थी सत्वरजाउंआयोध्येप्रति रघुपतिसीपाहावया ६५ ऐसीसौमित्रेनबोलेवी
सर्वथा नटस्तपाहेरघुविरकांता पुढेंनौकामाजीजनकदुहीता रथासहीत
घातली ६६ सुरनदीउतरोनीतेवे[illegible]रें पैलपसानेली मागुतारथभुमं
डळी पवनवेगेंचालीला ६७ परम[illegible]स्कानन नाहीमनुष्याचेंदर्शन
सीव्हसर्पव्याघ्रवृकां वास्तव्यकरीती[illegible]स्थळी ६८ त्रीताह्मणोहोउनीव्याकुळपती
कोणीकडेराहीलीभागीरथी कुठेंऋषिआश्रमनादिसति नेतानीश्रीतिमज
कोठें ६९ वीप्रवेदघोषकरीतां वनीं आध्यायीकांनायकोंश्रवणीं ॐकारव

Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

रामवी॰ (८) प्रा॰ ७९

घाटकमारीध्वनी यागसद्नेंन दिसती ९० तोंगद्गदवनींनेउनीरथ सौमि
त्रवणासेजवळीत उद्यानकि ऊतरा निखलीत बैसवीलीं तेठाइं ९१ तेंमुगनी
त्रेंदियरत्न वनीताचक्रामाजी सुखमंडणा कीर्तिलावण्यभुमीचेंनीधान ल
क्ष्मणावनीयाक्रीत ९२ कीसौंदर्यनभीचेनक्षेत्र जेंत्रीभुवनपतीचेंहृदयपात्र
आंगीच्यातेजें आपार वनतेहांऊजळ ९३ चंद्रीदीसेसदाकळंक त्यादुनि सुं
दरसीतेचेंमुख चपळेहुनितेजआधिक आलंकार सकळकुति ९४ आसो त्रवणासे
जेसीताबैसउन सुमित्रकुरीसाष्टांग नमन खाललेंवदन करुन स्कंदत उभा
ठाकला ९५ प्रदक्षणां करुनीलक्ष्मण पुउतिधरीदट चरण देवाचेंसुम
वदन तटस्थपाहे जानकि ९६ सौमित्रलक्ष्मण जगन्माते तुज वनीसांडवीलें र
घुनाथें त्याचीआज्ञा आलोटमातें घेउनी आलों लवकरी ९७ राजकुंनीदाकुली ९८

6A

जाणोनी तुजसांडविले चोरवनीं आतां रघुपतीचे चरणामनीं आठवीतसा
हे सुखेंपां ६८ कमळणीसकुमारबहूत तीजकरी वीजपडे आकस्मात मगपक्षी
णीचानुरेचीअंत तेहिं पुढें तिपडे सीता ६९ रुदनकरितसे सौमित्र तैसा त्वर
थरूदसत्वर तेणुनथरतजाळा … कठीनमन करूणीसा ७० वनीं
देखतां वृक्षपाषाणा वारवाड … पंचानन तयासी विनविलें सुमत्या ज्यानकि
जतन करा हो ७१ एकी आपणें … आवघीं जतन करावी हे सकुमार आ
सण्यवनवेगेंसौमित्र आयोध्यापुरपा… ७२ इकडे सीतासुखासावरून उधळे
नी पाहे पद्मनयन तपंडुरगेला … सुमत्या उभीरडु नहालवप्रोदि ७३ बाहेउभ
ऽनीतत्वता ह्मणे पर त वेगेंसुमित्रासुता माझा अन्याय तो क्षमावा आतां कांहो
जाला ह्मणोनी ७४ माझा वधतम्हीकरुनी मगसांगवे रघुपतीसजाउनी मीये

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai joint project

रामसी०

आ० ७१

(१)

कली दुर्बळ यावंनी कोणी कडे जाऊं आतां ७५ लक्ष्मणा धांवें रघुनाथा लवौं
न ह्या कुमारी जगन्माता वंनीं श्वापदें रक्षकर्ता त्यांस दिगही वरलोटला
७६ सीता शोक करी बहुत मी परम दीन अनाथनाथ ऐसा आन्याय म्यां य
थार्थ कांय केला श्रीरामा ७७ थरथरां कांपे धरणी पर्वत पक्षी रडतीवंनी ग
जव्याघ्र मूर्छित येऊनि दुःखें करून कांपताती ७८ हंसें मुक्ताहार टाकोनि सी
ता देखोनि रडतीवंनी गजेंद्रांचे [illegible] येऊनी दुःखें करूंनी कांपताती ७९
स्वयंकळा विसरोनी सीता शोक करीताती ८० वनगाई पुढें करून सीसेव
ती चालीतिपवन वनदेवता करीती रुदन सीता देखिलोनीं ८१ वनच
रें कळकळीती कांताली रुदन करीती दीर्घस्वरीं वैरभाव विसरोनी ते आक्रं
शी शोकें करूंनी ज्यानक्रिया ८२ तो ऊर्मीळा पुत्र येऊनी भाळ ठेविलें राम

६

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

7A

चरणीं करुणाब्धिविश्वास आठउनि आश्रुनयनीं प्रार्थिले ॥ सौमित्र सखा र
घुराया स्वभक्त हे संसार माया चीत्रीचीया वृक्षाचीछाया ॥ कीं जैसी
मृगजळीहुनि ॥ नावडे अत्यंत शोक सागर परी कळत्राउद्भव जाला रघुवीर
आत्मन करुणीसमग्र मौन्येंचि करुणी बैसला ॥ आसा इंद्र उजनकं नं
दीनी नी घालीन चालत दुःखं करुणी मुर्छीत येउनी क्षणाक्षणी आवनीवरीप
उतसे ॥ म्हणे तिडठहास्त टाकुनी [illegible] करी धाये मोकलुनी लवाकोणाला इ
जाउनि राहुं आतां राघवेंद्रा ॥ सीतानाथ अतिदीन जरी आतां येथें देउं प्राण
तरी आत्महत्या येक पुर्ण दुजी बालहत्या घडलपैं ॥ कळ्यांतुन धेनुं वु
कुली हारवीरवी येकटप उली कीं जीवनांविण मासोळी तळमळीतैसीते
वियां ॥ कीं नैषधरायाचीराणी पुर्वि पडिली घोरवीपीनीं कीं भील्ली वेत्रांभचा

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai — A joint project of the ...

नी येकटकाननीहीं उजेवि १० येकमार्तनदीसेयेथं सख्य आपल्याहीं उत दी
र्घस्वरें रूदनकरीत तोंनवल येकवर्तलें ११ तोंवृंदमुळें न्यावयासी यनां आ
लावा लिप्तऋषि त्रीकाळज्ञानी ते [illegible] उपवासी तीमांनाहीं १२
आवताता आधीजन्मपत्र जेणें रामचरीत्र थीली वीचीत्र तेणेंजमान्मा ते
वाल्मीकस्वर वृक्षीं ऐकतहिंडतां १३ [illegible] देखताउ झुनी जवळयेत वालि
कमुनी लपाते रामचरीत पवीत्र [illegible] प्रगटली रूपें कांयेतां १४ लवांकु
शाहे शुभकल्यानी कीमुळप्रकृती प्रणव रूपीणी कीहे आनादीमुळपीठनी
वासीनी दर्शनद्यावया प्रगटली १५ मग लवांजवळ येउन सांगमाते तुं आहे
सकवण कांरे बीलें वोरकाननं कोणें उःखदिधलें १६ मग बोले त्री भुवन
माता सीमीयुळ [illegible] जाहं उहिता रावणांत कांचीकांता सुमित्रें आतां सांसि ७

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

रेवंनी ७ अन्यायेन सत्तांची चीत राक्षीलें घोर आरण्यांत परदेशी मी आना
थ तरी माझा तात केवळ तुं ८ मग ऋषि म्हणे वाहे जननी माझें नाम वाल्मिक मुनी
आयोध्या नायक रामचंद्र उपाली तो मज स्वरवें ठायास सेस ९ त्यांचें माध्यमीं करीं
नीरंतर मज जावास मिळ थुळे थर तयापासी आम्ही चामित्र कन्यांस स्वार तुं
माझी १० तुज होतील दोन पुत्र पीत्या [illegible] पराक्रमी थोर तुज जेलें घातलें
बाहेर त्या त्यासु उ घेतील पैं १ मग [illegible] ऋषी सदा तिं धरून गेला आश्रमांस घे
उन तां नांव ते मिळपले ऋषि [illegible] वचन बोलती २ हत्ताति कोण हे आ
हे तात्या येरू म्हणे ज्यानकि जगन्माता ऋषि म्हणवातितल्लसा आनर्थ आणीला
घरासी ३ आत्यंत भोळे ब्राह्मण राक्षति लोकीक कुटील जन वसवोनी यांचे
रकानन येथें हीं विघ्र आणीलें तां ४ इत्येवं सुंदर पण अत्यंत दुजवीज आ

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

९

पवाद आले बहूत ३ त्वेनीयोगें आम्हांपसी घात होउं पाहे येखादा ४ ये
कल्ल पातकि तासति जरी हे आसलनी श्रवीति तरीयेथें वळोनी भागीरथी
आकस्मात आणील येवेळी ५ हें जरी नदी ऐल ३ त्वेनि तरी इसद वडावें येव
सती ऐसें ऐकतां जनकनंदीनी भागीरथीसी बाहत ७ लवोतारकतुं माये
हरिचरणोद्भव ब्रह्मतनये ब्रह्म[illegible] होउनि स्वयें प्रगट होसि आद्भुत ८
कमळोद्भव कमळावर शिवइं[illegible]दिक सकळ सुरवर समस्त ऋषि सिनत्कुमा
र नीरंतर तुज ध्यावीति ९ तुझें आनुमात्र जो वितां निरंभ समहोति पापें आ
पार शुभ्र सुमनांचे जे हार शिव मुगुटीं ते दिसति १० ही मनगा मेरुन सा
धार येकसरें नरीला सागर तीभजकारवां वेगवत्र्र जननीयधां वेंयेपंथी
११ तो भाजीबु उतिपर्वत ऐसा लोट आला परमाद्भुत ऋषि जाले नयाभीत

पळती आश्रमस्थानांतुनियां १२ येकुशि तेसी करिती नमन माते आश्रमजाति
लक्षुंन आम्हांस रक्षावया तुजविणा कोन्ही येथें दिसेना १३ मग जानकि
तें प्रार्थीतसे वेळा वोघ नीर खळखळा वालविला सत्य सत्य जन कुवाळा ऋषि
गर्जती सर्वही १४ सकळ ऋषि मिळोन करीती जानकीचें स्तवन माते स्वप्र
तितुज स्थळुन जवळी आपलिये भागीरथी १५ आसो वाल्मिकें स्कंध आश्रमांत
जानकि ठेउनियां गुप्त ऋषि सर्वांसी [illegible] माते आनुमात्र कुटेना १६ नव
मास भरतां कुशळ शुभ नक्षत्र सुदिन [illegible] पावला वेउडविर्या तों प्रसुत जा
ली जानकि १७ वृद्ध ऋषि स्त्रिया धांवोनि [illegible] तयेवळी आ माते म्हणती तो देखे पुत्र
देखीले नयनी शांति रवी ज्यापरि १८ प्रथम उपजतां धाकुटा केवळ मागुन
उपजे तो हो ये वडिल आसो दोघे उपजले बाळ जावळे जावळे ते म्हणती १९

(१८)

तोंवाल्मिकु गेला होता स्नानासी त्रीब्यथा उनगेले त्वरेसी तातादो घे पुत्र
ध्यानकिसी जाले स्व वो निसांगीतलें २० ऐसें ऐकूतां चीवचन येरकुश
लहु हाति घेउन ध्यानकिन लौ ठीरेउन केलें विधान शास्त्ररीति २१ कुशाव
री आभीशेकिलें बाल त्यासीनाम ठेविलें कुश निर्मल आकर्णनेत्र घननिल
प्रतिमांके वल श्रीरामांची २२ लहु वक्ती निलउनी धाकुरा आभीशेकी
तातेक्षणी त्यासीलहु नाम ठेउनि सालकारलावाल्मिकें २३ शुद्ध पक्षीचा
देचंद्र विपकेंपल वदे दीन वर तैसे दोघ राघवि सुंदर तैसवाढोंलागाले
२४ दोघांवें ला लापालन वाल्मिक करी अनुदीन ऋषिबालकां सदाचे
जल क्रीडा करीतीनीरंतर २५ सप्त संवत्सर होतां पुर्ण वाल्मिकें सुरनी
आणुन आरंभीलें मौंजीबंधन मेळउनी ऋषि बहुत २६ च्यारी दिवस

The Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yeshwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai, Joint project of the

पर्यंत जो जो पाहीजे पदार्थ सर्वहीकामधेनुं पुरवीत जाले तुस सकळ ऋ
षि २७ बाळें सुंदर देखोन वदुंत ऋषि देति वरदान वाल्मिकें हीवेदाध्य
यन सेघांकुनी करविलें २८ त्राउत्रास्त्री प्रविण जाले सकळ पुराणांच
रत्नमाळें मगरामचरीत्र पदविते रामकथा ग्रंथ जो केला २९ बाळसेंगा
न वेळुवत आधीकाधीक तर्क कुशल प्रगापंत्र शास्त्रें समस्त वाल्मिकमुनीं सां
गेतया ३० मग धनुर्विद्या पढउन [illegible] धलें धनुष्यबाणा युध्यगति सांगेसं
पुर्ण सेघे हीस्त्रीकारीतिनी समजी ३१ [illegible] चतुर्दश विद्या चौसष्टीकळा वा
ल्मिकसीक विदे घांबाळा ऋषि [illegible] सर्व मेळा घेउन देघाही उति ३२
नानां कौतुक गोष्टी बोलोन रंजवीति ज्यानकीचें मन कंदें मुळें तिस आणु
न मातेपुढें ठेविताती ३३ सत्संग होतां चीदेख प्रातःनी तीसरे समुळ दुःख

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(1)

तैसें ज्यानकि विसरे सकळीक खेद मनींचे सर्वही ॥ दश्रावर्षे होतां पुढें
मृगयेस जाति दाशरथी जवा नानाश्वापदें मारून आणीति चोदुनसवावया ॥
येके दिवसीं वनीं हिंडतां तेथें तो पर्वत नसतां ध्यानस्त येकश्रृंगी तपकरीत
वाल्मिक मुनीचा बंधु तो ॥ तो मृगाचे [illegible] घेउनि पुढें कुश्रां वधील्या राक्षानि
बाण सोडिला त्याला लागला [illegible] नीदाचे ॥ वाल्मिक पुसे जं
वळ येउन का येरे आपणी तुवां [illegible] मृगवधान आणीला
ताता तुम्हांलागी ॥ आतां या [illegible] उदुन तुम्हां करणें करूं आसन
वाल्मिक पाहे विलोकुन तवं त्याची बंधु देखीला ॥ वाल्मिक म्हणे दोघे
जण आनीवारु जाले पुढें ब्रह्महत्यारे करून कैसे आलां वनांतरी ॥
बंधु वेंउ तर कर्मे सकळीक विधियुक्त करुनी वाल्मिक ज्यानकि पासीं ता ४

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

11A

आदीक वर्त्तमान सांगीतलें ॥ तवं ते बोले हास्यवदन तात सूर्यवंशाउ
तितिक्षा त्यावरीस कल्मषाचा प्रवीण तुम्ही ऐकलेंती आख्यपवंती ॥ पर
मधीट हे अपली वार तुमच्या तुम्हांस कळला पंत्र आतां याच्या दोषास प
रीहार कसा वाजी सर्वथा ॥ वसिष्ठ बोले वचना ब्रह्मकमळें सहस्रा
णान नावें अपूर्व ताउ पांरमणा तरीच जाइल ब्रह्महत्या ॥ तों दोघे बो
लतीते वेळे तात्काळ तें आले तव ब्रह्मकमळें तें सांगा विये वेळे घेउनि येउं दो
घेही ॥ मग बोले मुनेश्वर आ[illegible] समीप ब्रह्मसरोवर परी तें कमळें आ
पार रसीपि वीर श्रीरामांचे ॥ ते ब्रह्मकमळें नेउन राघवकरी तो त्रिवा
र्वेन माहांखळी ये रसीतिपुण्ण रात्रदिन आंवं ते ॥ गद्गदां हांसतिरा घेत
ला कमळें अर्पणुं न लागतां क्षणा तरी तुमचे शिष्य पूर्ण नीश्चये ऐसा जाणी

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मवी०

प्रा० ३१

१२

जे ४८ तेथें हुतांत असत्यांरसवा त्यासहीसीक्षालाउं पुर्ण जरीस्वयें सा
त्तरघुनंदन त्यासहीधरुण आणुंयेथें ४९ धनुष्यबाणाचे वोन चपळत्या
लीले दोघे जणा जैहेसी क्रुदीसादीलाहात्या प्रतापअतिवीत्रोध ५० कीं शत्रि
सूर्यवंशघु दिसति परीस्वप्रकाशें जन्न सीति त्याहाणाची दिसे वी प्र आगसि
परीसरीतापातिग्रासीला ५१ तैसे जयाकुटेवि वेगंपावलेब्रह्मसोवर कु
शप्रवेश तो निसलर कमळें तत्वांचे [illegible] ५२ सवंते विरवरवाळले लहुनेंत
यावरी शरसोडिले रक्षकु आवचेप्रेत [illegible] डरलेपळाले आयोध्येसी ५३ रामा
सीसांगाति वर्त्तमान ऋषिबाळ आले दोघे जणा तीहीं सवळ्यायकरुन क
मळें घेउनी गेले पैं ५४ आश्चर्य करी रघुपति केरडिबाळका वीशाक्ति आ
सो रकुळे दोघेनी धाति कमळें घेउनि त्वरेंवां ५५ यानिकाधुदें कमळें येवी ११

the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai joint project

72A

ती ॠषिआश्चर्य करीती चीत्तिं तंटहत पाहे शित मति आगाध कर्ते लख्या
हावें ४६ मग नुतन शिवलींग नीर्मुन सहस्त्र कमळी केलें पुजन ब्रह्महत्ये
वें पापपुर्ता नीरसोनी गेलें तेधवां ४७ ऐकें रीवासीदो पे जन्म खुरीताच्या नकि
वे चरया तवं तो कु श्राखिर वच्चा [illegible] लातें कळी ४८ आसीं जन्म
लोंकोलोवंशी कवण ग्राम कवण देशीं [illegible] त्यावी तानिश्चयें सी सांग को
वातो थैं प्राह्यां ४९ शीता [illegible] गर सूर्य वंशी आतराजपुत्र दश
रथनाम राजपुत्र प्रचंड प्रतापज [illegible] ५० त्याचे रामलक्षुमण भरथ चौ
था शत्रुघ्न विराधिख्यात त्यां तरा [illegible] प्रतापवंत सुमन्वाची ताते ची
जाणां ५१ रुजकें नीदीलें नवौनी म जसांडिलें घोर वनीं तेव्हां जगन्मातेची
येनय नी आश्चआले बोलतां ५२ वर्त्तमान ऐकोनि समस्त दो घे ही जाले प

(13)

रमतसे मगाद्वीते येंसमाधानवर्तत कीतेजाले ते वेळी ६३ तां हा दशावर्षे प
र्यंत आवर्षणावद्धि तें आयोध्येंत सती सोभाग्निदेवकी लीसत्य श्रीसमस्तागे
लीपैं ६४ ऐसें उद्धसदशकांनतर तैसेंच [illegible] कोट्हीन आयोध्यानगर घवानव
र्षेकदां अनुमात्र गाङ्रविप्र गांलीते ६५ वसिष्ठसीपुसे रघुनंदन कांहेंपडी
लें आवर्षण येरू ह्मणे आपणचि [illegible] सती बाद घातली ६६ ज्यानकि ऐसें चौ
दस्त सकळ पतिव्रतामंडण [illegible] पैं नीधान तरीच आवर्षणाय द्वियेलें
६७ तरी आश्वमेध माहात्म्यांत सत्य यारीच वाकुरीपुळी घोडा याहो निज्ञाम कृती ए
थ्वी वरी सोडावा ६८ मग ज्ञार स्तुती र्तिये कूपोतन मं उपघातलावीत्तीलो उतरा
रुउनसंपूर्ण पुनेश्वरमेळविले ६९ बिभिषण सुग्रिवास बोलहउंपाठविता घवेत्रा
तेदळासहीत आयोध्येस येते जाले ते काळीं ७० [illegible] ळनि कपांगदजांबुवंत

शारंगपाणी येग याग बळाहाक वानर पातले असंख्य आष्टादश पद्में येैं ७१
सर्व सामग्री केली पुर्ण मग वसिष्ठ आणी रघुनंदन आश्रमाहुनी नगरामध्य
वो नीघाले सुवेळसर्वी ७२ सुवर्णपत्रीका ते वेळी बांधली रामचंद्राचे
नांवी वाहिलें त्यावरी लीहीलें त्यावेळी ऐका सकळी श्रोते हो ७३ आयोध्या प्रभु
दशरथनंदन रावणांतक बंधमोचन सकळ श्रेष्ठ रविकुळमंडण रामचक्रवर्ति
वांसोडिला ७४ जो कोन्ही असेल बळवंत त्याने हा घोडा धरावा यथार्थ रणे अ
पद्में दळासहीत शत्रुघ्न रक्षणार्थी ७५ घोडा पुजील नाना वीध नेत्रें मस्त
की बांधली दिव्य पत्रें शत्रुघ्न कुमार दळभारेंसी नीघाला ७६ शत्रुघ्नां
सी ह्मणे रामजीवनयन सोळावें दिवसी यावें परतोन नकुळदृष्टी जी कोन नृ
प सांगातें अर्पीजे ७७ मग सुवर्ण प्रतिमा सुंदर ज्यानकीची नीर्मीली परमेश्वर

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai Joint Project

14

मगासे प्रतिमेंसहीत रघुविर यज्ञदीक्षा घेतपैं ७८ जैसा चंद्रकीर्ति तिदीन
कर कीर्तिजेरा मार्जी अमरेश्वर तैसा यज्ञमंडपीं रघुविर यज्ञदीक्षांचें
तेपैं ७९ ऋषिसहीत चारी भला ७९ सुग्रीव बिभिषण मारुती तें मंडपा भों
वंते रक्षीति सुमंत भरथ [illegible] विरति राघवाचा वासीं ८० जेजे
सामोग्रीला गेल पुर्ण तेता [illegible] आणुन ता सोहळा देवगण वीमानि
बैसोनि पाहति ८१ इक्षुकुउत्पन्न [illegible] कीलपुर्ण जात माहां विरत्राक्षुध्र
सकळराजे पतिशरण करणार घडनि सांगातें ८२ ते चक्राळीयातलावर
वा आरंभीला माहांयज्ञ तेणें वाल्मिक बोलाउन नेळा होता आधींची ८३
वाताळासगेल जेव्हां ऋषि तेणें आज्ञां केली लहुवासी बारे माझ्या उपवनां
सी रक्षावें तुवां निरंतर ८४ ऐसें बोलोनी याताळा वाल्मिक गेला तेवेळा १७

the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai joint project

15A

कुशाही दुरवनीं प्रवेशला फळें कंदमुळें आणावया ९६ लहुउपवनरसी
त सर्वें ऋषिबाळकुरशीत बहूत नानांक्रिडाविनोदकरीत वृक्षछायेसी बै
सला ९७ अष्टवर्षी दशवर्षीकुमर करी मौंजी कौपीन सुंदर मस्तकीं शि
खापरीकर खेळतां उडाले तयांमधी ९८ तेंव्हा ग्रामकूर्णाधांवंत आला त्यांच्यापं
थें अकस्मात ऋषिपुत्रासीं लहू देखिला त्याहारे पत घोडा कैसा ९९ मग शि
तासुतें धांवोन संडीस धरिला पत्र आसे कपाळीचें पत्र सोडुन वाचीला
जाला तेकाळीं १०० पत्रार्थ पाहोनी हांसत लहु गदगदा हांसत बळीयाक
ये रघुनाथ श्रीभुवनींचा रजा जाला १०१ कोण कायेत्यासी त्र्यपाली जननी
कायनिर्विर जाली आवनी तरी हे सा घोडा सोडुनि नेइल आतां कळेल तो
०१ मा शीप्रतिज्ञां हे त्यीआतां धरीला घोडा सोडि मांसर्वथा तरी तितें वेउद

रामचं०		उ०ग०
३७

(15)

रीतत्वता जंत आम्ही नीपजलों ९२ आश्चोत्त मांचेने श्रमुसोन कौतुक
करूनि थापटीमान उत्तरचीरंग कांधालुन बांधीला नेउन कर्ईळीसी ९३
ऋषिपुत्र असते त्यांप्रवात वाहारे घोडा वैसा नावत तों ऋषिबाळें समस्त पो
रें बउवीति भयें करूनी ९४ कोण्यां राजाचा घोडा जाला तो तुवां बळें चीध
लीयेला परी आम्ही सांगु त्याला उकलुन बांध ठरलवोनी ९५ लहु तया प्रति
बोलत आम्हु चीचनी श्रवयें हे यात आपुली आपणां घेतां सत्य शंकाये
शंकायेसी ९६ काळासही सीक्षा करणार सीक्षा लावीन सकळ क्षेत्रीयां
तोंवरि आले धांवोनियां अश्वरक्षक उठीलजे ९७ वीप्रकुमर देखोन वीर
उसाति दराउन कोणा रे हा आश्वमेधाचा कर्ईळीसी बांधला ९८ लेंकुरें बोलति
नीउन पैठकीमोर आपुले नयन आम्ही वारी तों पावील त्यां बांधोन त्या

15A

वेचकानकायाहो १९ रामविजयेग्रंथपावन स्यामाजीकुत्रालदु आख्यान
कथा आस्ट्रतादुनि गोड गहन भक्तजनी परिसावि २०० ब्रह्मानंद श्रीरघु
विर ज्यानद्धिरस्फश आवील भ्रमर आगाधत यावेंचरीत्र सविस्तर श्रा
तकोटी १॥ स्वस्ति श्रीरामविजय ग्रंथ [illegible] ॥ संमत वाल्मिक नाटकाधार ॥ सदा
परिसोत पंडित चतुर ॥ स [illegible] उहा ॥ २० ॥ [illegible] ॥
पुर्णमस्तु ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com